Θρησκευτική συνέπεια ή οντολογική εκκλησιαστική ζωή; (Αρχ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Πατρών)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 13 Φεβρουαρίου, 2016

Ο άνθρωπος θέλει να πιστεύει στον Θεό Δημιουργό του και να μιλάει γι' Αυτόν. Είναι μία ανάγκη αυθόρμητης αναφοράς σε κάτι πιο πάνω από τον ίδιο, σε κάποια ύπαρξη πολύ ανώτερη απ' αυτόν.

Προσπαθεί κυρίως ο σημερινός άνθρωπος να είναι συνεπής σε ένα μεγάλο ποσοστό προς αυτήν την ιδεολογία του. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι πρακτικά πιέζει τον εαυτό του να μετέχει στην ζωή της Ορθοδόξου Εκκλησίας με την μορφή εκπληρώσεως ορισμένων «υποχρεώσεων». Αυτή η μετοχή «στις θρησκευτικές υποχρεώσεις» τον κάμνει να καυχάται ότι είναι ιδεολογικώς εντάξει.
Ετσι, θεωρεί τον εαυτόν του ως ορθόδοξο χριστιανό, ενταγμένο στον χώρο της Εκκλησίας. Στην ουσία δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας θρησκευτικός - θρησκόληπτος άνθρωπος. Ενας ιδεολογικά βεβαιωμένος για την αποδοχή του Θεού Δημιουργού και τυπικά συνεπής στις «υποχρεώσεις» που απορρέουν από την θρησκευτική ιδεολογία του.

Ομως, πρέπει να γνωρίζει αυτός ο θρησκευτικός άνθρωπος ότι κάθε τι που υπάρχει πέρα από τη δυνατότητα της σχέσεως, το ά-σχετο, είναι στην πραγματικότητα και ανύπαρκτο. Εστω και εάν η ανθρώπινη λογική πιστεύει το αντίθετο.

Διαβάζουμε στην Παλαιά Διαθήκη ότι ο Μωϋσής, όντας στο όρος Χωρήβ, ζητεί από τον Θεό να αποκαλυφθεί ο Ιδιος στον λαό Του, δηλώνοντας το Ονομά Του. Και ο Θεός αποκαλύπτεται: «*Εγώ ειμί ο ων*» (Εξ. 3, 13-14). Μετά από αυτήν την αποκάλυψη, ο Μωϋσής αναγγέλλει στον λαό ότι τον στέλνει ο «Ων», Αυτός, δηλαδή, που υπάρχει ως Δημιουργός του σύμπαντος και του ανθρώπου. Βλέπουμε εδώ τον Θεό να παρουσιάζεται ως Θεός, έχων σχέση άμεση με το δημιούργημά του, τον άνθρωπο.

Στην Καινή Διαθήκη ολοκληρώνεται αυτή η αποκάλυψη του Θεού στον άνθρωπο. Φανερώνεται ως Υιός και Λόγος του Θεού Πατρός, αποκαλύπτοντας συγχρόνως και το Πανάγιο Πνεύμα. Τώρα, λοιπόν, καλείται ο άνθρωπος να κοινωνήσει με τον Τριαδικό Θεό, μέσω του Θεανθρώπου Κυρίου, δηλαδή μέσω του μυστικού Του Σώματος που είναι η Αγία μας Ορθόδοξος Εκκλησία.

Η μετοχή στη ζωή της Εκκλησίας δεν είναι μια ιδεολογική εκπλήρωση υποχρεώσεων,

μια θρησκευτικότητα, για την οποία μπορεί ο άνθρωπος να καυχάται, αλλά ανάγκη ζωής που συνοδεύεται από **πραγματική μετάνοια, συνεχή προσευχή, μετοχή στη μυστηριακή ζωή** (εξομολόγηση, Θεία Κοινωνία) και **συνεχή αγώνα κατά των παθών**. Τα στοιχεία αυτά συνιστούν την **πνευματική ζωή**, η οποία οδηγεί τον άνθρωπο στη βιωματική σχέση με τον Θεό, στη θέωση. Σε αντιδιαστολή με τη θρησκευτικότητα, η οποία τελικά ωθεί τον άνθρωπο στην απομόνωση ενός **εγωκεντρισμού** με περικάλυμα μια τυπολατρική «επαφή» με το θείο.

Ο **Ιερός Χρυσόστομος,** ερμηνεύοντας το Εφεσ. 4, 4, μας λέγει ότι η Εκκλησία, ως σώμα Χριστού, είναι η πατρική μας οικία, μέσα στην οποία γινόμαστε ένα σώμα και ένα πνεύμα με τους συνοικούντες και τον οικοδεσπότη: «*Οίκος εστιν η Εκκλησία πατρικός, εν σώμα και εν πνεύμα*» (PG 62, 87). Αλλά και ο **Μ. Βασίλειος**, ερμηνεύοντας τον 132ο Ψαλμό και ειδικότερα τον στίχο «*ως δρόσος η Αερμών, η καταβαίνουσα επί τα όρη Σιών*», τονίζει ότι η χάρις του Τριαδικού Θεού, ως νοητή δρόσος κατέρχεται στο Σώμα της Εκκλησίας και λαμβάνεται από τα μέλη της, σώζουσα αυτά: «*Ώσπερ γαρ η δρόσος η επί τον Αερμών κατιούσα όρος [...] ούτως και η νοητή δρόσος, αοράτως κατιούσα επί τα όρη Σιών [ενν. την Εκκλησία], ένθα η συνέλευσις τών πανταχόθεν αδελφών εγίγνετο, την ανάλογον ταις ψυχαίς αυτών περιεποίει ωφέλειαν*» (PG 30, 11631-37).

Από τα παραπάνω καταδεικνύεται ότι η εκκλησιαστική πνευματικότητα, ως το άρωμα της μυστικής πείρας των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας μας, οι οποίοι έζησαν στον εκκλησιαστικό χώρο της πνευματικότητος, έξω από κάθε θρησκευτικότητα, είναι εκείνη που βοηθεί στο να γίνει βίωμα το σωτηριολογικό μήνυμα της Εκκλησίας. Και όταν μιλάμε για πνευματικότητα, εννοούμε τον βαθύ, τον εσωτερικό και γνήσιο Χριστιανισμό, τη βίωση των εντολών του Θεού, την πατερική - εκκλησιαστική ζωή.

Οφείλουμε να κατανοήσουμε και να αποδεχθούμε τη μεγάλη αλήθεια ότι η απλή θρησκευτικότητα - θρησκοληψία δεν ενώνει το πλάσμα με τον Δημιουργό του Θεό και κατά συνέπεια δεν μπορεί να το σώσει. Μόνον η Ορθόδοξος πνευματικότητα, με την έννοια που προαναφέραμε, οδηγεί στη λύτρωση και τη σωτηρία τον άνθρωπο.

(Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα «Πελοπόννησος» των Πατρών στις 7/2/2016)